TOPLUMSAL CİNSİYET VE SOSYOLOJİ

Editörler:
Dr. Olcay TİRE
Dr. Erkan DİKİCİ

EĞİTİM
yayınevi

TOPLUMSAL CİNSİYET VE SOSYOLOJİ
Editörler: Dr. Olcay TİRE, Dr. Erkan DİKİCİ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-8468-66-3
1. Baskı, Aralık 2021

Baskı Cilt
Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A Selçuklu / KONYA
Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı
TOPLUMSAL CİNSİYET VE SOSYOLOJİ
Editörler: Dr. Olcay TİRE, Dr. Erkan DİKİCİ
203 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-8468-66-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız
kitapmatik.com.tr

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM
CİNSİYET VE TOPLUMSAL CİNSİYET 9
Dr. Öğr. Üyesi Erkan DİKİCİ

2. BÖLÜM
ATAERKİL KÜLTÜR VE TEMEL DİNAMİKLERİ 19
Dr. Öğr. Üyesi Sait YILDIRIM

3. BÖLÜM
FEMİNİZM 29
Dr. Öğr. Üyesi Zehra SEVİM ADIGÜZEL

4. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET VE ÇALIŞMA HAYATI 45
Prof. Dr. Vehbi BAYHAN

5. BÖLÜM
KADIN VE SİYASET 55
Doç. Dr. Sevda MUTLU

6. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET VE MEDYA 71
Dr. Öğr. Üyesi Olcay TİRE

7. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET VE BEDEN 87
Doç. Dr. Orhan BİNGÖL

8. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET VE SAĞLIK 97
Dr. Öğr. Üyesi Akgün YEŞİLTEPE

9. BÖLÜM
YOKSULLUK VE KADIN 113
Öğr. Gör. Alpaslan ÇOBANOĞLU, Öğr. Gör. Resul DURAN

10. BÖLÜM
KADIN DÜŞMANLIĞI (MISOGYNY) VE TOPLUMSAL CİNSİYET 131
Arş. Gör. Dr. Şerif UZUNASLAN

11. BÖLÜM
VERİLERLE KADIN CİNAYETİ **143**
Prof. Dr. Assiye AKA

12. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET VE AİLE **157**
Doç. Dr. Ayşegül DEMİR

13. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE EĞİTİM **173**
Dr. Öğr. Üyesi Başak DÜZEL 173

14. BÖLÜM
DERS KİTAPLARINDAKİ TOPLUMSAL CİNSİYET SORUNSALI **185**
Doç. Dr. Celal YEŞİLÇAYIR 185

15. BÖLÜM
TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA KADINA YÖNELİK TÜRK ATASÖZLERİ **197**
Fatih SOLMAZ, Fatih Furkan ALPDOĞAN 197

Yazarlara Ait ORCID Numaraları	
DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEHRA SEVİM ADIGÜZEL	0000-0003-0645-7047
PROF. DR. ASSİYE AKA	0000-0001-7185-0000
FATİH FURKAN ALPDOĞAN	0000-0002-2383-269X
PROF. DR. VEHBİ BAYHAN	0000-0001-5567-3438
DOÇ. DR. ORHAN BİNGÖL	0000-0003-4398-3548
ÖĞR. GÖR. ALPASLAN ÇOBANOĞLU	0000-0003-1536-4854
DOÇ. DR. AYŞEGÜL DEMİR	0000-0002-7328-4492
DR. ÖĞR.ÜYESİ ERKAN DİKİCİ	0000-0001-8319-0345
DR. ÖĞR. ÜYESİ BAŞAK DÜZEL	0000-0001-7418-9318
ÖĞR. GÖR. RESUL DURAN	0000-0002-7149-834X
DOÇ. DR. SEVDA MUTLU	0000-0001-5196-1379
FATİH SOLMAZ	0000-0003-4777-1649
DR. ÖĞR. ÜYESİ OLCAY TİRE	0000-0002-7622-062X
ARŞ. GÖR. DR. ŞERİF UZUNASLAN	0000-0002-9242-3128
DOÇ. DR. CELAL YEŞİLÇAYIR	0000-0002-3132-920X
DR. ÖĞR. ÜYESİ AKGÜN YEŞİLTEPE	0000-0002-4720-3118
DR. ÖĞR. ÜYESİ SAİT YILDIRIM	0000-0002-6044-2447

11. BÖLÜM
VERİLERLE KADIN CİNAYETİ

Prof. Dr. Assiye AKA[1]

Giriş

Dünya'da ve Türkiye'de Kadın cinayetinin bir salgından daha hızlı ve giderek daha da ilkel biçim kazanarak artması, Jeremy Bentham'ın zihinsel mimari tasarımı olan Panoptikon projesinin amaçlananın dışında, başarılı bir şekilde işlediğinin somut bir göstergesidir. Aslında Kadın cinayeti sorunsalı; bir yönüyle göz ardı edilen/ihmal edilen ve yeterince önlem alınamayan diğer bir yönüyle de faillerin insafına bırakılan yapısal/kültürel/yasal bir meselenin neden olduğu bağımlı bir değişkendir/sonuçtur. Kadınların ve kızların sadece cinsiyetlerinden dolayı düşmanlık duyguları nedeniyle kasıtlı saldırılara maruz kalarak öldürülmelerine yol açan, sonuçtan geriye giderek bu hayati sorunsalı çok özenli bir şekilde ele almak oldukça önemlidir. Sorunun net bir şekilde tanımlanıp kabul edilemediği bir durumda, 25 Kasım ve 8 Mart kutlama günlerinde dillendirilen politik ve toplumsal/kültürel söylemler gerçekçi ve ikna edici olmaktan çok uzaktır. Bu nedenle sorunun önemi yeterince hissedildiğinde ancak duyarlı çözümler getirilebilir. Ve böylelikle bu küresel ve toplumsal vahşetten insanlık adına kurtulmak mümkün olabilir. Bu hassasiyetler göz önünde bulundurularak çalışmada,[2] feminist sosyolojik bir perspektiften hareketle Kadın cinayeti olgusu, türleri, nedenleri ve önlenmesi için neler yapılabilir soruları üzerinde –temel yerli ve yabancı literatürdenyararlanılarak- bazı noktaların altı çizilecektir. Bu nedenle çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yazılı doküman inceleme tekniği kullanılmıştır.

> *Sert bilimler başarılıdır çünkü yumuşak problemlerle ilgilenirler; yumuşak bilimler zor problemlerle uğraştıkları için mücadele ediyorlar (Heinz Von Foerster'ın İki Numaralı Teoremi)*[3]

1. Kadın Cinayeti Olgusunun (Femicide) Tanımlanması

Kelimeler algılarımızı ve deneyimlerimizi sınırlar. Dilimiz düşüncelerimizi oluşturur ve dünyayı tanımlamak için oldukça güçlü bir araçtır. Dilde kullanılan

1 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.
2 Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi BAP (2020-2022 Akademik Takvim) çerçevesinde SBA-2020-3186 proje kodu ile #şuleçediçinadalet ve neclasağlam Tweetlerini Kamusal Alan ve Panoptik Etkiler Üzerinden Okumak "adlı projenin bir bölümünü oluşturmaktadır.
3 (Grzyb ve ark., 2021, s. 17)

kelimeler algılarımızı, duygularımızı ve düşüncelerimizi ifade etmek için kullandığımız ve aynı zamanda önceden kurulmuş bir anlam ve düzen bütününü kullanarak deneyimlerimizi ve sosyal tahayyülümüzü belirleyen kararsız bir aracı temsil eder. Ancak dili bir araç olarak kullanarak bir şeyler yapabilir ve dünyayı dönüştürebiliriz. Bir sosyal sorunu belirli bir şekilde tanımlamak, sorunun tanımlanma şekline bağlı olan belirli olası bir çözüme yol açabilir. Ayrıca, sorunu ortaya koyanların (bireyler, gruplar, topluluklar vb.) bakış açılarının, sorunu algıladıkları sosyal sistem hakkındaki görüşlerinden etkilendiğini de kabul etmeliyiz (Foerster, 2003; akt., Grzyb ve ark., 2021, s. 17-18).

Kadın cinayetinden bahsederken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, bu cinayet türünü diğerlerinden itinayla ayırmak gerektiğidir. "Kadın cinayeti" kadınların veya kızların cinsiyetinden dolayı (Bloom, 2008, s. 176; Corradi ve ark., 2016; Vives-Cases vd, 2016; akt., Saccomano, 2015, s. 4; Russell ve Harmes, 200; akt., Yenilmez ve Demir, 2016, s. 12; WHO, 2012; akt., Okray, 2020, s. 64) 'ölümcül iktidarla ve düşmanca kasıtlı olarak hedef alınarak' öldürülmesidir. Diğer bir ifadeyle Kadın cinayeti, dünya ölçeğinde kadınların erken ölüm nedenlerinden biridir (Corradi ve ark., 2016; Vives-Cases vd., 2016; akt., Kouta ve ark., 2021, s. 53). Aslında, kadın cinayeti çoğunlukla "kadınlara yönelik genel ayrımcılık kalıplarına ve faillerin cezasız kalmasına göz yuman mekanizmaların bazı kadınlara yönelik uyguladıkları sürekli şiddetin bir sonucudur (BM İnsan Hakları Konseyi, 2012a: 10; akt., Saccomano, 2015, s. 5). Feminist hareket ise, 1970'lerde Kadın cinayeti olgusuna, politik bir anlam yükleyerek, mağdurun partneri, eski partneri ya da partneri olmayan biri tarafından işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, kadınların kadın oldukları için öldürülmesi olarak tanımlamıştır.

Kadın cinayeti (femicide)[4] kavramının tarihsel arka planına bakıldığında kullanımını 1900'lü yıllara kadar geri götürmek mümkündür. Ancak bu kavramı Diana Russell[5] ilk kez İngiltere'de 1801'de 'bir kadının öldürülmesini' ifade etmek için kullanmıştır (2008, s. 3; akt., Saccomano, 2015, s. 4). Ancak neolojizm, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin olumsuz etkilerine dikkat çekmek amacıyla onu yeniden tanımlayan ve politikleştiren feminist hareket sayesinde geçerlilik kazandığı zaman olan 1970'lere kadar kullanılmadan öylece kalmıştır (BM İnsan Hakları Konseyi [UNHRC], 2012b: 6; akt., Saccomano, 2015, s. 4).

Mağdurların, failleri/katilleri tarafından öldürülme biçimleri, araçları, mekanı ile mağdur-katil arasındaki ilişkiden faydalanılarak bir sınıflandırma yapılabilir (Şekil 1).

4 Kadın cinayeti: bazen erkekler ve bazen de erkeklerin değerlerini kabul eden bazı kadınların, herhangi bir nedenle veya saikle nihai olarak, ataerkilliğe meydan okuduğuna inandıkları kadınları ölüme mahkûm etme, (onların deyimiyle 'şerefli' toplumlar yaratma), yargıcının (çoğu zaman ama her zaman değil, onu öldüren kişinin) bu şekilde misilleme yapmadan tahammül etmeye hazır olduğu şeyin ötesinde bir düzendir (İranzo, 2015: 1; akt., Grzyb ve ark., 2021, s. 29)

5 Amerika Birleşik Devletleri'nde dönemin Rönesans'ının sorumluluğu feminist yazar ve aktivist Diana Russell'dır. 1976'da Kadına Karşı Suçlar Mahkemesi'nde yazılı bir bildiride terimi ilk kez kullandıktan sonra, 1992'de Harmes ile birlikte "kadınların erkekler tarafından kadın düşmanı olarak görülüp öldürülmesi" ve 2001 yılında "kadınların dişi oldukları için erkekler tarafından öldürülmesi" olarak, öldürülen tüm kız çocuklarını ve kız bebekleri kapsayacak şekilde "kadın" yerine "dişi" ifadesini kullanarak tanımlamıştır (Russell, 2008: 2; akt., Saccomano, 2015, s. 4).
Russell (2001, s. 13) erkeklerin bu cinayetleri cinsiyetçi amaçlarla işlediklerini belirtmektedir. Bu nedenle kadın cinayeti tanımı, kadına yönelik nefreti, kadına karşı üstünlük duygusunu ya da kadına karşı aşırı sahiplenme güdülerini içerir (Şen, 2021, s. 16).

Şekil 1. Şiddet Tipolojisi (Krug, Dahlberg , Mercy, Zwi & Lozano, 2002, s. 7; akt., Saccomano, 2015, s. 5)

Şekil 1, fail ve doğasına göre farklı işlenen şiddet türlerini göstermektedir. **Birincisi**, genellikle intihar-Kadın cinayeti gibi toplumsal cinsiyet şiddetinin bir sonucu olarak, *Kendine yönelik şiddeti* anlatır. **İkincisi,** milis ve terörist gruplar gibi büyük gruplar tarafından işlenen *Kolektif şiddeti* içerir. **Üçüncüsü,** kadına yönelik şiddetin daha tipik bir türü olan *Kişilerarası şiddeti* içerir. İkincisi, *aile/yakın partner şiddeti ve topluluk şiddeti* olarak alt kategorilere ayrılır. Aile ve yakın partner şiddeti, "aile üyeleri ve yakın partnerler arasında, özel olmasa da, genellikle evde gerçekleşir" ve çoğu durumda ölümcül olduğu bulunmuştur (Krug ve diğerleri, 2002, s. 6; Saccomano, 2015, s. 5).

Yakın partner şiddeti üzerine küresel bir araştırmada, kadınların "yakın partner cinayetinden" 6 kat daha fazla etkilendiği (sırasıyla %38,6'ya karşı %6,3) ve Amerika bölgesinin %38'i Güney Doğu Asya'dan sonra sadece ikinci sırada yer aldığı saptanmıştır (%58,8) (Stöckl, H vd., 2013, s. 862; akt., Saccomano, 2015, s. 5-6). Son olarak, *Toplum şiddeti*, "birbiriyle ilişkisi olmayan, birbirini tanıyan ya da tanımayan bireyler arasında ve genel olarak ev dışında gerçekleşir ve yabancılar tarafından tecavüz veya cinsel saldırı ve kurumsal ortamlardaki şiddeti içerir (WHO, 2002, s. 6; Saccomano, 2015, s. 5-6).

2. Kadın Cinayeti Türleri

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Kadın cinayetini şu andaki koca, eski koca ya da sevgili tarafından işlenen cinayetler, tanımadıkları biri tarafından işlenen cinayetler, namus adına işlenen cinayetler ve bazı ülkelerde de yetersiz çeyiz yüzünden işlenen cinayetler olarak sınıflandırmıştır (WHO, 2012, Erden & Akdur, 2018; akt., Okray, 2020, s. 65).

Bununla birlikte kadın cinayetlerinin pekçok görünümünden söz etmek mümkündür: Bunlardan bazıları şunlardır (Baldry ve Magalhães, M.J. (2021, s. 80);

- ırkçı kadın cinayeti (beyaz erkekler tarafından öldürülen siyah kadınlar),
- homofobik kadın cinayeti veya heteroseksüel erkeklerin lezbiyenleri öldürmesi,
- evlilik içi kadın cinayetleri (kocaları veya eski kocaları tarafından öldürülen kadınlar)
- seri katil kadın cinayetleri,
- toplu kadın cinayetleri (kasten öldürme, tecavüzcüler tarafından HIV virüsünü diğerlerine bulaştırma),
- kadın düşmanı tutumlar veya sosyal uygulamalar sonucunda kadınların ölmesine izin verilen durumlar (kadın sünneti ve yasadışı kürtaj),

kız bebeklerin katli,

- gereksiz ölümcül ameliyatlar (histerektomiler ve klitoridektomiler)

Latin Amerika'da ise genel olarak kabul edilen dört kategori(Carcedo, 2000: 18; akt., Saccomano, 2015, s. 7) şu şekildedir: mahrem kadın cinayeti, mahrem olmayan kadın cinayeti, cinsel kadın cinayeti ve tesadüfi kadın cinayetidir.

Mahrem Kadın cinayeti, mağdurun yakın ilişkide olduğu aile ilişkisi ya da hane içi birliktelik yaşadığı ya da eski erkek arkadaşı tarafından işlenen cinayet türüdür. *Mahrem olmayan Kadın cinayeti*, mağdurla yakın olan veya aile ilişkisi ya da ev içi ortaklığı olmayan bir erkek tarafından işlenen cinayeti içerir. Katil bir arkadaş, bir tanıdık ya da bir yabancı olabilir ve cinsel şiddet genellikle bu tür kadın cinayetleriyle birlikte gerçekleşir. *Kaza sonucu Kadın cinayeti*, öldürülmeye çalışan herhangi bir kadının öldürülmesine müdahale eden kadın cinayetini anlatır. Son olarak*, Cinsel Kadın cinayeti*, acımasız cinsel istismar ve işkencenin ardından gerçekleşen cinayet türüdür (WHO, 2012, s. 3; akt., Saccomano, 2015, s. 7).

3. Kadın Cinayetinin Nedenleri

Kadın cinayeti tüm toplumlarda ve kültürlerde yaygın bir toplumsal sorun ve büyüyen bir insan hakları sorunudur (McCarry, 2016, s. 128; akt., Şen, 2021, s. 16). Bu sorunsalın nedenleri konusunda Campos (2004) şunları söyler: "Kadın cinayeti kadınların öldürülmesine izin veren kadın düşmanı tutumların, cinsiyetçi kanunların ve toplumsal kurumların yol açtığı devlet yönetim biçimlerinde ve toplumlarda, kadın katillerinin cezasız kalmasını da sağladığını savunmaktadır" (Okray, 2020, s. 65). Kadın cinayetinin en sık tekrarlanan temaları arasında kadınları aşağılamak, susturmak ve boyun eğdirmek gibi ataerkil düzene hizmet eden nihai bir araç olarak kullanılması yer almaktadır. Farklı bir anlatımla, ataerkil rejimin somut tezahürlerinden biri olan kadına yönelik şiddet ve Kadın cinayeti, tüm çağcıl toplumlarda maalesef görülmektedir. Bu realiteye dayanarak, ataerkilliğin köklü yapısı hafife alınmamalıdır. Çünkü "ataerkil rejim psikolojik veya kişisel bir sorundan ziyade toplumsal ve tarihsel bir kurumdur ve eril cinsiyetin tahakküm kurma biçimidir" (Mojab, Abdo, 2006, s. 3; akt., Şen, 2021, s. 16).

Kadın cinayetlerinin nedenlerine yönelik farklı bakış açıları olsa da, çeşitli yaklaşımlar, bu suçun maddi ve kültürel temeli olarak yaygın ataerkil kültüre odaklanır. Bu görüş, kadın cinayetini, şiddetin sürekliliği üzerinde kadına yönelik şiddetin aşırı bir biçimi olarak anlar (Kelly, 1987:1988; akt., Baldry ve Magalhães, 2021, s. 80) ve kadına yönelik şiddet, toplumda kadına olan baskının en üst biçimi olarak algılanır (Hagemann-White, 1998; akt., Baldry ve Magalhães, 2021, s. 80). Bu açıdan erkek şiddeti, ataerkil toplumda görülen iktidar ilişkilerindeki dengesizliğe dayalı bir erkek egemenliği biçimi olarak açıklanır (Radford, 1992; akt., Baldry ve Magalhães, 2021, s. 80). Kadınlarınöldürülmelerinin nedeni, onların üzerinde denetim kurmak için aşırı bir iktidarın uygulanmasıdır (Radford ve Russell, 1992; akt., Baldry ve Magalhães, 2021, s. 71). Erkeklerin gösterdikleri kıskançlık, yakın oldukları (veya olmak istedikleri) kadınları kontrol etme ve sahip olma çabalarının bir ifadesi olabilir. Bu nedenle "kıskançlık motivasyonuyla beslenen Kadın cinayeti ataerkil gelenekte affedilebilir" hale de zaman zaman getirilebilir(Şen, 2021, s. 16).

Türkiye'de de kadın cinayetlerinin nedenleri arasında genel olarak boşanma talebi, psikolojik kriz, erkekleri reddetme, tekrar bir araya gelmeyi reddetme, namus cinayeti, nefret, bilinmeyen nedenler, cinsel saldırı, kadınların kendi hayatlarıyla ilgili karar almak istemesi ve intihara sürüklenme gibi nedenler yer almaktadır[6]. Bu nedenler, Campbell'in (1992) tespitini doğrular tarzda cinsiyetçi tahakküm kuran bir iktidar ilişkisindeki kıskançlık vurgusunun önemini belirtir. Şekil 2'de bunu görsel olarak bize anlatır.

Şekil 2. Kadın Cinayetlerinin Neden, Kim ve Nasıl İşlendiğini Anlatan Kelime Bulu Analizi
Kaynak: Kadın Cinayetleri Platformu'nun Ekim 2021 Raporu (http//kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/2999/2021-october-report-of-we-will-end-femicide platform).

6 http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/2999/2021-october-report-of-we-will-end-femicide-platform.

Diğer nedenler arasında, kurbanların hayatlarının son bulmasına kadar (tertemiz kesin sonuca ulaşma) farklı şiddet türlerini (fiziksel, psikolojik, sosyal, sembolik, ekonomi-politik vb.) eşzamanlı ya da diyakronik yaşamak zorunda bırakılması; farklı özneler (bireysel, ekonomi/politik, yasal, toplumsal ve kültürel) tarafından suçlanması ve bu özneler tarafından yeniden bir dizi mağduriyete maruz bırakılmasıdır. Bunun aksine faillerin güvenliğinin çok öncelikli bir konu haline getirilmesi/korunması, yaptıkları eylemlerin neredeyse masumlaştırılarak hiç ceza verilmemesi ya da çok az bir ceza verilmesi; katillere eril pozitif ayrımcılık ödülünün sunulması ve bunun doğal sonucu olarak onların da "Tanrı" rolünü üstlenerek kadın kurbanlarını en vahşi biçimde yok etmelerine ve bundan zevk almalarına yol açmaktadır (kurbanların ve yakınlarının yeniden kurban edilmesi; katillerin ve yakınlarının yeniden ödüllendirilmesi gibi). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "halkın dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" 17. maddede tanımlandığı gibi herkesin yaşam hakkını güvence altına almaktadır. Hiç kimsenin "insan haysiyetiyle bağdaşmayan herhangi bir ceza veya muameleye tabi tutulmayacağını" garanti eder. Ancak toplumsal cinsiyete dayalı şiddet bu anayasal hakkın ihlali anlamına gelmektedir. Devletin bu ihlali önlemek için belirli sorumlulukları vardır (Altınay ve Arat, 2008, s. 11; akt., Şen 2021, s. 16). Yasa gereği vahşeti gerçekleştiren failin değil de mağdurların yaşamları güvence altına alınmalıdır. Diğer ifadeyle ceza adaletsizliğinin sürekliliği de Kadın cinayetinin artan nedenleri arasında çok önemli bir yerde durmaktadır. Önemli bir diğer neden de cinsiyetçi kültürel yapının kendisidir. Nitekim, Asquith'in (2015) ifadesiyle de söylenecek olursa "Türk toplumunda kültürel normların fiziksel ve cinsel şiddeti meşrulaştırdığı konusunda bir fikir birliği var gibi görünüyor" (Yenilmez ve Demir, 2016, s. 13). Belki de kadınlar "korku dostumuzdur" ilkesinden hareketle bu aşırı kültürel duyarlılıkla, deneyimlemek zorunda kaldıkları şiddeti rapor etmelerini zorlaştırıyor. Aslında "bir şey yapılamayacağından ve yeniden mağdur olmamak için" onları maruz kaldıkları durumu ifade etmemelerine neden olmaktadır.

Diğer bir önemli nokta da Türk toplumunda, genel olarak kadınlar, aileyi hayatlarının önemli bir parçası olarak görme habitusına sahiplerdir. Türkiye'de kadına yönelik şiddetin kültürel ve yasal nedeni Akpınar'a göre (2003), "Türk kültürel bağlamındaki toplumsal cinsiyet normları, özel alandaki evliliği ömür boyu süren bir sözleşme olarak kabul etmesi ve özel alana kamusal müdahaleyi yasaklamasıdır". Bu nedenle, hane içi alanda kadına yönelik şiddet, özel bir mesele olarak görüldüğü için kamuoyunda tartışılması utanç verici olarak anlaşılabilir (Yenilmez ve Demir, 2016, s. 12). Nitekim kadın bir gazeteci, bu düşünceyi destekler tarzda; kadınların sosyal medya yoluyla yaşadığı taciz deneyimini anlatmamaları gerektiğini vurgulayan bir tweet atmıştır[7]

7 Bkz. Aka, A. (2019). Neoliberal Zamanlarda Kadına Yönelik Şiddet. s.141

Uğradığı tacizi doktora değilde sosyal medyada yazan kadınlara: Bi kendinize gelin, dizlerdeki gibi kahraman mı olacaksınız sanıyorsunuz?

Bunun aksine, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), öldürülen kadınları açık kimliklerini belirterek her ay düzenli olarak rapor yayımlamaktadırlar. Çünkü somut verilerle bunları ayrıntısıyla raporlamak durumun vehameti ve çözümü için hukuki yaptırımların (ceza adaletinin yerine gelmesi) ivedilikle yerine getirilmesini sağlayabilecektir.

4. Dünyada Kadın Cinayeti Verileri

Genel olarak 20. ve 21. yüzyıllar kötülük ve şiddet yüzyılı oldu (ileri teknolojik gelişmelere rağmen). Bu perspektiften ilerlendiğinde, kadın cinayetlerinin ele alınış biçiminin ülkelerin yönetim biçimleri ve toplumsal cinsiyet rejimleriyle[8] yakından ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Dünyada kadın cinayetlerinin nasıl gerçekleştiği ve kim tarafından işlendiği ve nasıl sınıflandırıldığı farklılık gösterse de bu cinayet türünün belli ülkelerde ve bölgelerde en temel özelliğinin hız kesmeden devam etmesidir. Dünya'da gerçek Kadın cinayeti oranını belirlemek oldukça zordur. Asıl zorluk ise kadın cinayetlerine ilişkin verilerin güvenilirliğiyle ilgilidir. Ülke düzeyinde sorun, cinsiyete göre ayrıştırılmış istatistiki verilerin, kadın kurbanların ve ölüm koşullarının güvenilir kayıtlarının olmamasıdır. Ancak Kadın cinayeti veri tabanlarının oluşturulmasını teşvik eden uluslararası tavsiyeler ve Kadın cinayeti yasaları ancak son on yılda kabul edilmiş olsa da, kadın ve insan hakları örgütlerinin yanı sıra akademik araştırmalar da 1990'ların sonundan itibaren Kadın cinayeti hakkında bilgi toplamaya başlamıştır (Saccomano, 2015, s. 16).

Son zamanlarda yapılan bir dizi çalışma ve veri toplama analizleri, kadın cinayetleri konusuna odaklanmaktadır. Örneğin Latin Amerika'da kadınların öldürülmesine ilişkin nitel araştırmalar, failin niyetini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, 2008'de Guatemala ve 2010'da Şili gibi Latin Amerika'daki bazı ülkeler son yıllarda kadın cinayetlerine ilişkin özel yasalar uygulamıştır (Guatemala, 2008; Şili, 2010; akt., Nowak, 2012, s. 1). Bu yasalar, bir kadının kadın düşmanlığı veya cinsiyete dayalı nedenlerle hedef alınmasını dikkate alır ve bu tür durumlara ilişkin kanıt bulunması halinde daha katı cezalar öngörmektedir (Alvazzi del Frate, 2011, s. 116).

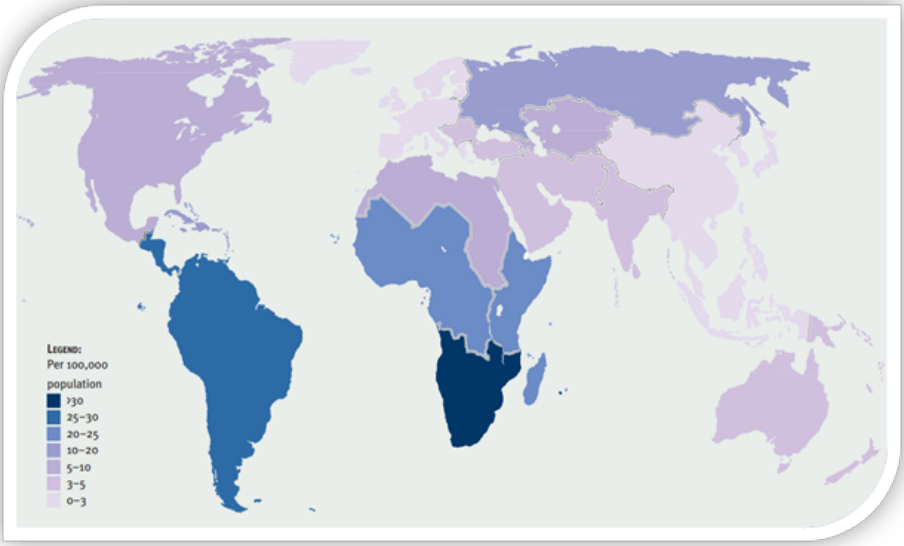
Küresel düzeyde 2004-2009 yılları arasında, yılda yaklaşık 66.000 kadın kurban olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam, ortalama bir yıl için tüm cinayet kurbanlarının yaklaşık yüzde 17'sini veya neredeyse beşte birini (396.000 ölüm) temsil etmektedir (Cenevre Deklarasyonu Sekreterliği, 2011: 7; akt., Nowak, 2012,

8 Walby'ye (2009, s. 65) göre toplumsal cinsiyet rejimleri sivil toplum, ekonomi, yönetim biçimi ve şiddetin dört kurumsal alanını hem keser hem de kapsar. Bu alanlar sosyal sistemlerdir ve diğer sosyal sistemleri de içine alırlar. Bu alanlar "eşit derecede" önemli olarak görülüyor: Her kurumsal alan farklı bir sistem türüdür. Dört alan, ekonomi, yönetim biçimi, şiddet ve sivil toplumdur. Her eşitsizlik rejiminin tam ontolojik derinliğini teorize etmek gerekir. Her bir eşitsizlik rejimi için yalnızca tek bir temel olmak yerine, ekonomi, politika, şiddet ve sivil toplumun dört kurumsal alanını ve makro, orta ve mikro dahil olmak üzere tüm soyutlama düzeylerini içeren çok daha derin bir ontoloji vardır (Hearn ve ark., 2020).

s. 2). Harita 1, 2004 yılı için 16 alt bölge için nüfus ağırlıklı cinayet seviyeleri olarak ele alınan cinayetlerin küresel dağılımını göstermektedir. Bu alt-bölgesel rakamlar, her biri mevcut ulusal düzeydeki idari verilerden elde edilen 201 ülke veya bölge cinayet seviyesi tahmininden hesaplanmıştır (Cenevre Deklarasyonu Sekreterliği, 2011, s. 71).

Yüksek ve çok yüksek Kadın cinayeti oranlarına (100.000 kadın nüfusu başına en az 3 Kadın cinayeti) sahip 25 ülkenin yarısından fazlası Amerika'da; %4'ü Karayipler'de, %4'ü Orta Amerika'da ve %6'sı Güney Amerika'da gerçekleşmiştir. Kadın cinayetlerinin en yüksek olduğu bölgeler, büyük ölçüde, genel olarak en yüksek ölümcül şiddet oranlarına sahip bölgelere tekabül etmektedir (Alvazzi del Frate, 2011, s. 119). Gerçekten de, en yüksek cinayet oranlarına sahip beş bölgeden dördü de kadın cinayetleri sıralamasında en üst sıralarda yer alıyor, yani - azalan sırayla - Güney Afrika, Güney Amerika, Karayipler ve Orta Amerika. Bu arada, Doğu Avrupa ve Rusya Federasyonu'ndaki Kadın cinayeti oranları, genel olarak cinayetlerle orantısız bir şekilde yüksek görünüyor (Nowak, 2012, s. 2). Dünya üzerinde kadın cinayet oranlarının en fazla yaşandığı ülkeler aşağıda gösterilmiştir (Harita 1, Tablo 1 ve Şekil 3 ve 4).

Harita 1. Alt Bölgelere Göre 100.000 Nüfus Başına Kadın Cinayet Oranları, 2004

Not: Bu haritada kullanılan sınırlar ve tanımlamalar, onay veya kabul anlamına gelmez.
Kaynak: BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tahminleri (Alvazzi del Frate, 2011, s. 118).

Kapsamlı verilerin mevcut olduğu en son yıl olan 2004 yılı için dünya ortalaması, 100.000 nüfus başına düşen ortalama 7.6 cinayettir. En yüksek cinayet oranları Afrika'da (Kuzey Afrika hariç) ve Orta ve Güney Amerika'da yoğunlaşmakta ve 100.000 nüfus başına 20 ila 30'dan fazla cinayet oranı aralığına denk gelmektedir .

Buna karşılık, Doğu ve Güneydoğu Asya ile Batı ve Orta Avrupa'da 100.000 nüfus başına 3 cinayetten daha düşük oranlarla en düşük cinayet seviyelerini gösterir. Karayipler ve Doğu Avrupa, 100.000 nüfus başına 10-20 cinayet aralığında olan nispeten yüksek cinayet oranlarından etkilenmektedir. Kuzey Afrika, Kuzey Amerika ve Orta Asya, 5 ile 10 arasındaki oranlarla onları takip ederken, Okyanusya, Yakın ve Orta Doğu/Güneybatı Asya, Güney Asya ve Güneydoğu Avrupa, 100.000 nüfus başına 3-5 aralığında cinayet oranları gerçekleşmektedir.

Tablo 1. Seçilmiş Ülkeler İçin Kadın Cinayetleri, 2005

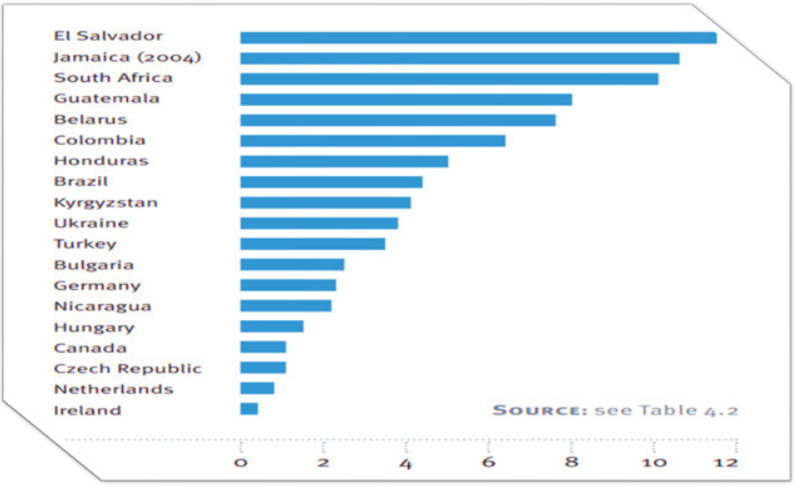
Ülke	Toplam Cinayet	Kadın Cinayetleri	Cinayetlerde Kadın (%)	100.000 Nüfus Başına (%)
Belarus	1,135	393	34.6	7.6
Brezilya	48,600	4,520	9.3	4.4
Bulgaristan	372	100	26.9	2.5
Kanada	663	180	27,1	1,1
Kolombiya	18.111	1.493	8,2	6,4
Çek Cumhuriyeti	167	58	34,7	1,1
El Salvador	3.778	390	10,3	11,5
Almanya	2.723	974	35,8	2,3
Guatemala	5,338	518	9,7	8,0
Honduras	2.417	171	7	5.0
Macaristan	165	77	46,7	1,5
İrlanda	62	9	14,5	0,4
Jamaika*	1.471	141	9,6	10,6
Kırgızistan	491	106	21,6	4,1
Hollanda	198	67	33,8	0,8
Nikaragua	729	60	8,2	2,2
Güney Afrika**	18.528	2.409	13	10.1
Türkiye	6.573	1.266	19.3	3.5
Ukrayna	3.529	961	27,2	3,8

* 2004 Oranları

**Güney Afrika Polis Teşkilatı istatistikleri Nisan 2005'ten Mart 2006'ya kadar verilmiştir.

Kaynak: Dünya Bankası Grubu (2008); SIM Datasus (n.d.); Kolombiya Ulusal Polisi; 19 Observatorio Centroamericano sobre Violencia (2007); Campana de Prevencion de violencia de género en El Salvador (2006); IIDH (2006);Jamaika Polis Teşkilatı; 20 Güney Afrika Polis Teşkilatı; 21 UNECE (2008).

Tablo 1 çeşitli ülkeler için Kadın cinayeti verilerini göstermektedir. Oranlardaki büyük değişimin yanı sıra (100.000 nüfus başına 0,4 ile 11,5 arasında) bir potansiyel ilişki öne çıkıyor:Bir ülkenin Kadın cinayeti oranı azaldıkça, toplam cinayet kurbanlarının kadın olan yüzdesi artıyor. Nispeten yüksek genel cinayet seviyelerine sahip ülkelerde, Kadın cinayeti toplam cinayetlerin yüzde 7 ila 13'ünü temsil ediyor.

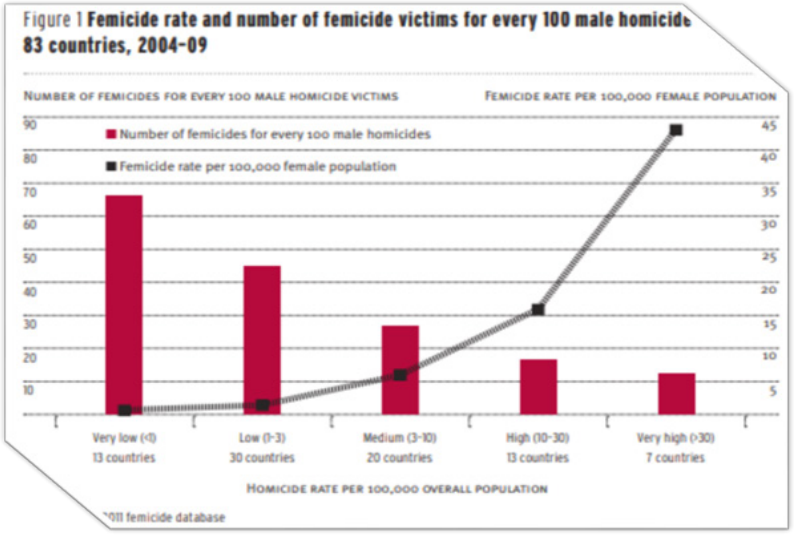

Şekil 3. 100.000 Nüfus Başına Kadın Cinayet Oranları, 2005

Kaynak: bkz. Tablo 1.

Şekil 3'e göre 100.000 kişi başına 12,0 oranı ile El Salvador, kadın cinayetlerinin en yüksek olduğu ülke olurken, onu Jamaika (10,9), Guatemala (9,7) ve Güney Afrika (9,6) takip ediyor. Ölümcül şiddetin yüksek düzeyde olduğu ülkelerde (çeteler ve organize suç gruplarının yoğunlaştığı bölgeler) kadınlar, kamusal alanda daha sık saldırıya uğrarlar; bu bağlamda kadın cinayetleri genellikle genel bir kayıtsızlık ve cezasızlık ortamında gerçekleşir (Nowak, 2012, s. 1). El Salvador, Jamaika ve Güney Afrika, özellikle yüksek kadın cinayet oranlarına sahiptir. Toplam cinayet oranlarının daha düşük olduğu ülkeler için (örneğin Almanya, Hollanda ve Kanada), kadın cinayeti oranı daha yüksek, yüzde 27 ile 46 arasında görülüyor.

Şekil 4. 83 Ülkede 100.000 Genel Nüfus Başına Kadın Cinayeti Sayısı, 2004-09

Kaynak: GBAV 2011 Kadın Cinayetleri Veri tabanı.

Şekil 4'de çizgi, ülke genelinde 100.000 kadın başına Kadın cinayeti oranını göstermektedir. 83 ülkede toplam cinayet oranlarının beş kategorisi (çok düşükten çok yükseğe); çubuklar her 100 erkek için Kadın cinayeti kurbanlarının sayısını gösterir. Toplam cinayet oranlarının çok düşük olduğu 13 ülkede, her 100 erkek için yaklaşık 66 kadın öldürülüyor. Buna karşılık, yüksek ve çok yüksek düzeyde cinayetten etkilenen ülkelerde, cinsiyetler arasındaki fark, 100 erkek başına sırasıyla 16.3 ve 12.5 kadınla önemli ölçüde daha fazladır. Yani cinayet oranı arttıkça öldürülen kadın sayısı erkeklere göre azalmaktadır (Alvazzi del Frate, 2011, s. 123; akt., Nowak, 2012, s. 2).

5. Türkiye'de Kadın Cinayeti Verileri

Türkiye'de kadına yönelik şiddet, oldukça kritik, oldukça vahim ve aynı zamanda da tarihsel de bir sorunsaldır. Gqola'nın (2015, s. 79) belirttiği gibi "kadın korkusunun üretimi" dediği durum, "tecavüz ve diğer bedensel yaralama tehdidini" kullanan tarihsel bir olgudur (Phiri, 2019, s. 1). Son on yılda Türkiye'de kadın bedeni; ataerkillik, cinsiyetçilik ve kadın düşmanlığı biçimlerinde yeniden üretilen yaralama, gözetleme, kontrol etme, cezalandırma, sakatlama ve yapısal şiddetin çok vahşi biçimleriyle karşı karşıya kaldı.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun (KCDP) verilerine göre kadın cinayetlerinin sayısı Türkiye'de, 2000'li yıllarda geçmiş yıllara göre büyük bir artış göstermiştir. 2008'de 80, 2009'da 109, 2010'da 180, 2011'de 121, 2012'de 210, 2013'te 237, 2014'te 294, 2015'te 303, 2016'da 328, 2017'de 409, 2018'de 440, 2019'da 474 olmak üzere 2008-2019 yılları arasında toplam 3.185 kadın öldürülmüştür. 474 kadının öldürüldüğü 2019 yılı, ülkede son 10 yılda en fazla kadının öldürüldüğü yıl olmuştur. 11 Şubat 2015'te Türkiye'de büyük bir infial uyandıran Özgecan olayının bir kırılma noktası olacağı düşünülürken maalesef aynı yılın sonuna kadar 373; pandeminin yaşandığı 2020'de 373; (http://www.umut.org.tr/umut-vakfi-2-silahli-siddet-raporu-kadin-cinayet-vakalari-haritasi/31.07.2021); 2021 yılının ilk dokuz ayında ise 244 Kadın cinayeti işlenmiştir (http://anitsayac.com/ 05/09/2021).

Şekil 5. Türkiye'de Bölgelere Göre Kadın Cinayeti Oranlarının Artışı

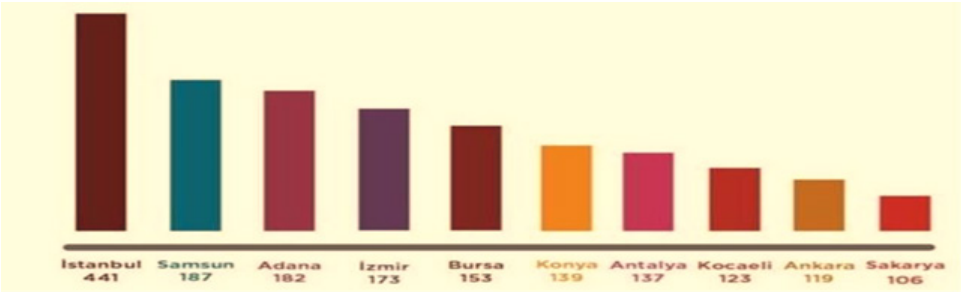
BÖLGELER 2015 – 2020 YÜZDE ARTIŞI

BÖLGELER	2015	2020	ARTIŞ %
Marmara Bölgesi	548	958	75% ▲
İç Anadolu Bölgesi	283	539	90% ▲
Ege Bölgesi	307	526	71% ▲
Akdeniz Bölgesi	323	513	59% ▲
Karadeniz Bölgesi	308	499	62% ▲
Güneydoğu Bölgesi	272	433	59% ▲
Doğu Anadolu Bölgesi	134	214	60% ▲

Kaynak: https://www.gazetevatan.com/gundem/2020-yili-siddet-haritasi-ortaya-cikti-

Umut Vakfı'nın hazırladığı rapora göre 2020'de Marmara bölgesi 958 olayla ilk sırada yer alırken, il bazında İstanbul başı çekiyor. 2020 yılında İstanbul'da 441 silahlı şiddet olayı yaşandı. İç Anadolu bölgesinde 539 şiddet olayı kamuoyuna yansırken, 139 olayla Konya ilk sırada, Başkent Ankara ise 119 olayla ikinci sırada yer aldı. Bölgenin en sakin ili ise 1 yıl içinde 4 şiddet olayının yaşandığı Yozgat oldu (Şekil 5).

Şekil 6. Türkiye'de Bölgelere Göre Kadın Cinayeti Oranlarının Artışı

Kaynak: https://www.gazetevatan.com/gundem/2020-yili-siddet-haritasi-ortaya-cikti-zirvedeki-il-belli-oldu-yuzde-69-artti-1421668 (04.12.2021).

Bu artışın arkasında, geçmiş yıllarda olduğu gibi şiddete boyun eğmeyen kadınlar, ekonomik hakimiyetini kaybeden ve hayal kırıklıklarını eşinden ve ailesinden çıkaran erkekler gibi pek çok neden var. Silahlı şiddet olaylarının artmasının nedenini Psikiyatr Dr. Ayhan Akcan ruhsatsız silah kullanımının yaygın olmasıyla açıklamaktadır (silahların %90'ının ruhsatsız oluşu). Ayrıca Dr. Akçan, *"Türkiye'de silah edinmenin kolay olduğunu ifade ederken, ruhsatlandırmada ve ruhsatsız silah edinmede de zorluğun olmadığını" sözlerine ekler. Ruhsat için sadece belirli bir harç bedeli ödendiğini ve silah alım sürecinde istenen belgeler olduğunu söyleyen Dr. Akcan, kayıt dışı silah kullanımlarında da cezaların caydırıcı olmadığını vurgulamıştır*

(https://www.gazetevatan.com/gundem/2020-yili-siddet-haritasi-ortaya-cikti-zirvedeki-il-belli-oldu-yuzde-69-artti-1421668 [04.12.2021]).

Buna ek olarak, kadınlar her zaman pasif olmaya istekli değildir ve erkekler bunu geleneksel otoritelerine bir meydan okuma olarak görmekte ve "kadınları kendi yerlerine koymak" için şiddete başvurmaktadırlar. Açıktır ki, kadınların bedenlerine ve toplumsal cinsiyet haklarına yönelik şiddet, son yıllarda eşi benzeri görülmemiş bir düzeye ulaşmıştır. Bu artışın daha iyi kayıt tutulmasına, vakaların daha iyi raporlanmasına, vakalardaki artışa veya yukarıdakilerin hepsinin bir kombinasyonuna atfedilebileceği belirtilmelidir (Yenilmez ve Demir, 2016, s. 14).

Sonuç Yerine: Kadın Cinayetini Önleme

Kadınların cinsiyetleri nedeniyle öldürülme olasılığını azaltabilecek bireysel, toplumsal/kültürel, politik ve hukuksal düzeylerde en acil olarak neler yapılabilir noktasından bakmak artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Fakat yukarıdaki veriler

göz önünde bulundurulduğunda ve sorunsalın nedenlerinin çok boyutlu olduğu bilgisine sahip olunmasına rağmen bu bakışın da yeterli olmadığını belirtmek gereklidir. Kadın cinayetlerinin önlenmesine yönelik stratejiler, kadın cinayetinin tanımına ve incelenen vakalara (özler tekildir) göre farklılık göstermektedir. Örneğin, yakın partner ilişkilerindeki kadın cinayetinin önlenmesi ile ticari nesne olarak kullanılan kadın kurbanların öldürülmesinin veya kızların boyun eğdirilip öldürülmesinin önlenmesi için alınan tedbirler farklı olacaktır. Farklı bir şekilde ifade edilecek olunursa, birçok görünüme sahip olan Kadın cinayetini önlemek için alınan tedbirlerde çok çeşitli olacaktır. Bu önemli nokta paranteze alınarak kadın cinayetini (ve kadınlara yönelik şiddeti) ortadan kaldırmaya yönelik bütünsel bir program geliştirilmelidir. Bunlardan bazıları aşağıda detaylandırılacaktır.

Kadın cinayetini önlemenin nihai amacı, bu suçun ortadan kaldırılmasıdır. Bu nedenle Kadın cinayetinin bir suç ve sonuç olduğundan hareketle bireysel düzlemde bu insanlık dışı eylemlere maruz kalmadan basit önlemlerin alınması gerekir. Öncelikle kadınları şiddetin yaşanma ihtimaline karşı uyaran bir kültürel kodlama ve yaşam alışkanlıklarını değiştirecek yeni bir toplumsallaşma sürecinden geçirmek. Örneğin, bütün kadınlara kendini koruma ve kendinin dışında hiçbir kışkırtıcı özgürlük söylemine inanmamalarının eğitimi verilmelidir. Kendileri hakkında hiç kimseye ayrıntılı bilgi vermemeleri ve güvenmemeleri gerektiği öğretilmelidir. Özellikle belli politik gruplardaki özgürlük (yanılsama) taahhüdünü içeren ataerkil şiddeti normalleştiren erkek söylemlerini yeniden üreten bazı kadınlara güvenilmemesi ve uzak durulması şeklinde bir toplumsallaşma biçiminden geçirilmelidir. Diğer bir anlatımla kadınlara yönelik şiddetin tüm biçimlerinin 'normalleştirilmesi' yapıbozuma uğratılmalıdır. Şiddet biçiminin herhangi birini veya birkaçını yaşayan kadınların nihai sonucu deneyimlemeden (kendini suçlama ve intihara sürüklenme) uzman birinden mutlaka yardım alması gerekmektedir.

Toplumsal/kültürel boyutta yaşam kalitesinin sürdürülebilirliği açısından, kadın cinayeti yaşanan toplumlarda (ülkemizde) bunun ciddi bir sorun olduğu konusunda duyarlı olunmalıdır. Mağdurun sosyal, kültürel, etnik veya cinsel statüsüne bakılmaksızın kadın cinayetinin iğrenç bir suç olarak vurgulanması zorunludur. Kadınların hayatlarını korumakla görevli yasal kurumların konuya hassasiyetle yaklaşmaları ve somut adım atmaları çok önemli bir noktadır. Yasal bir çerçevede sorunu tanımlamak, kamu bilincinin artmasına ve kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetine karşı toleransın sıfır olmasına katkıda bulunabilecektir. Sorunun fark edilebilir boyutları ve asıl nedenleri tanımlandığında ancak farkındalık düzeyinin artabileceği akılda tutulmalıdır.

Ataerkil cinsiyetçi kültürel kodlamalara karşı meydan okunmalıdır. Ataerkil kültüre meydan okuyan ve kadın dostu bir kültüre katkıda bulunan bütüncül, kapsamlı ve sistemli eğitim programlarının oluşturulması gerekmektedir. Ancak 'kadının statüsünün yükseldiği eşitlikçi yapılarda da kıskançlık nedeniyle' bu cinayet türünün gerçekleştiği hususunda dikkatli olunmalıdır.

Kadın cinayeti konusunda, daha derinlikli araştırma yapılmalı ve veriler kamuoyu ile paylaşılmalı ve bu konuda sürekli ve etkili gözetim birimleri kurulmalıdır. Ayrıca Kadın cinayeti ile ilgili geniş bir veri tabanı oluşturulmalıdır.

Yasa ve politika yapıcıların sağlık ve kriminal verileri çok dikkatli inceleyerek gerekli tedbirleri ivedilikle almaları bir yasal zorunluluktur. En acımasız ve vahşi bir şekilde gerçekleşen bu cinayet türünde '*ceza adaleti'* kamu vicdanını rahatlatacak ve bu cinayetin yeniden tekrarlanmayacak şekilde sağlanmalı; katillerin ve yakınlarının can güvenliği öncelikli değilkurban ve yakın çevresinin haklarıöncelikli olarak korunmalıve son olarak da hukukun üstünlüğüne inancın yeniden tesis edilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

Aka, A. (2019). *Neoliberal zamanlarda kadına yönelik şiddet*, Ankara: Gece Yayınevi.

Alvazzi del Frate, A. (2011). When the victim is a woman, in GD (Geneva Declaration) Secretariat, Global burden of armed violence 2011: Lethal encounters, Cambridge: Cambridge University Press, pp.113-144. Erişim adresi:www.genevadeclaration.org/fileadmin/docs/GBAV2/

Anıt Sayaç: Şiddetten Ölen Kadınlar İçin Dijital Anıt. Erişim adresi: http://www.anitsayac.com/

Baldry, A.C. ve Magalhães, M.J. (2021). Prevention of femicide". S. Weil, C. Corradi and M. Naudi (Ed.), *Femicide across Europe*, (s. 70-92) içinde. Bristol University Press. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/j.ctv8xnfq2.10

Grzyb, M., Naudi, M., Marcuello-Servós, C. (2021). Femicide Definitions. S. Weil, C. Corradi and

Naudi (Ed.), *Femicide across Europe*, (s. 16-31) içinde. Bristol University Press. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/j.ctv8xnfq2.7

Hearn, J., Strid, S., Humbert, L, Anne., Balkmar, D., Delaunay, M. (2020). From gender regimes to violence regimes: re-thinking the position of violence. *Socpol: Social Politics,* Summer 1-24. Erişim adresi: http: //creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0)

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu [We Will Stop Femicide Platform]. (Ekim 2021). 2021 Veri raporu. http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/2999/2021-october-report-of-we-will-end-femicide-platform (1.12.2021; 02:15)

Kouta, C., Boira, Santiag, A., K. Gill, N. and A. (2021). Understanding and preventing femicide using a cultural and ecological approach. S. Weil, C. Corradi and M. Naudi (Ed.), *Femicide across Europe*, (s. 52-69) içinde. *Femicide across Europe.* Bristol University Press. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/j.ctv8xnfq2.9

Nowak, Matthias (2012). Femicide: A Global Problem. [Adobe Acrobat Reader sürümü]. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/resrep10614.

Okray, Z. (2020). Şule çet için adalet': Bir twitter etiketi üzerine içerik analizi", *Kadın/Woman*, Lefke Avrupa Üniversitesi, 21(2): 59-83.

Phiri, M. M. (2019). Social media "talk" & gender violence: dıscourses of gender violence on facebook by audiences of e-tv's scandal (Doktora tezi). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. http://hdl.handle.net/102000/0002 Saccomano, C. (2015). The causes of femicide in Latin America. Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI).Erişim adresi: http://www.jstor.com/stable/resrep14204.2

Şen, B (2021). The statistical data of femicide in the world and Turkey does reflect the truth? *Turkish Journal of Applied Social Work*, 4 (1), 14-27.

Umut Vakfı (2021). Türkiye'de Kadın Cinayetleri Haritası. Erişim adresi: http://www.umut.org.tr/umut-vakfi-2020-yili-kadin-cinayetleri-haritasi/

Vatan Gazetesi (27.10.2021).https://www.gazetevatan.com/gundem/2020-yili-siddet-haritasi-ortaya-cikti-zirvedeki-il-belli-oldu-yuzde-69-artti-1421668.

Yenilmez, M. İ. ve Demir, M. H. (2016). The challenge of femicide and violence against women in Turkey. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, 6 (1-2), 1-30.